

Pobles petits que eixamplen el pensament

Text > GERARD BAGUÉ, director

No m'agradaria estar en la pell del programador cultural d'un poble petit. Ja sé que és pecar de grandiloqüència dir-li «programador» a qui moltes vegades no és més que un animós regidor de cultura a qui toca fer tots els papers de l'auca, inclòs el de plegar i desplegar les cadires de tisora a la plaça major. Quan tens un pressupost més folgat, en canvi, et pots permetre el luxe de diversificar l'oferta cultural del municipi i, quan arriba la festa major, que és quan volen bona part dels migrats pistrincs que el pressupost dedica a les activitats culturals, tens prou capacitat de maniobra per programar una orquestra de ball, unes sardanes, una nit jove i fins i tot alguna actuació per a públic familiar. I tots contents. O ningú, que tot és possible.

En un poble petit te la jugues en una sola nit, o, a tot estirar, en dos o tres actes que marquen el to de la teva política cultural. He estat testimoni de l'estira-i-arronsa entre els intents de dotar de més substància i risc les activitats culturals d'un municipi i les inèrcies conservadores que aposten per les activitats més tradicionals; «el que s'ha fet tota la vida». En tots els casos cal tenir en compte que la col·laboració ciutadana per organitzar qualsevol mena de saraus en pobles i ciutats ha caigut en picat en els darrers decennis. La majoria d'associacions de veïns fan la viu-viu en mans de quatre entusiastes idealistes. Hi ha pobles on la comissió de festes s'ha anat aprimant tant que l'ajuntament ha hagut de tornar a assumir tasques que ja li havien estat encomanades. I als pobles on la comissió de festes es manté, calen accions per evitar la deserció dels joves, que deixen les tasques d'organització en mans dels jubilats ociosos. Com que els joves (i no tan joves) no hi participen, els seus gustos són obviats. En altres municipis s'ha donat un altre fenomen curiós: els «forasters» s'hi queden més dies i també volen dir-hi la seva. Els qui abans només compareixien els caps de setmana i en períodes de vacances han allargat les seves estades, o bé perquè ara fan uns dies de teletreball o bé perquè ja s'han jubilat però encara tenen empena i iniciativa. També hi ha fugitius de l'estrès urbà que han trobat als pobles un indret idíl·lic de creació. Aquests nous pobladors estan contribuint decisivament a ajudar molts municipis a fer un pas endavant.

Hi ha un procés de renovació i pensament creatiu molt potent en determinats municipis petits, de vegades amb el vent a favor de tot un poble, i de vegades amb algunes resistències, però amb una dinàmica imparabile. Noves pràctiques artístiques i visions més amples de la cultura s'arrelen a determinats pobles, que ja no són només localitzacions, indrets intercanviables, com ens havia venut una equivocada modernitat (tal com explica Joan Nogué en un dels articles del dossier), sinó que són vistos com «espais existencials» on el món rural és cada cop «més divers, més plural, més plurifuncional, més transversal, més innovador, més creatiu, més desacomplexat, més protagonista». Els pobles semblen ara, més que mai, llocs propicis per eixamplar el pensament i la cultura.

>> Una actuació de Jazz de Copes en un poble de l'Empordà. (Foto: REVISTA DE GIRONA)